

RAPORT Z WIZYTACJI (powtórna ocena programowa)

dokonanej w dniu 19 kwietnia 2015 na kierunku *teologia*
prowadzonym w obszarze nauk humanistycznych na poziomie studiów pierwszego stopnia
o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów niestacjonarnych
na Wydziale Teologii Ewangelikalnej Wyższej Szkoły Teologicznej we Wrocławiu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodnicząca: dr hab. Elżbieta Osewska, członek PKA
członek: prof. dr hab. Józef Stala, ekspert PKA

**Część I: Zarzuty wymienione w Uchwale Nr 601/2013 Prezydium PKA
z dnia 19 września 2013 r.**

Warunkową ocenę programową uzasadniają zastrzeżenia dotyczące:

1. Celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz systemu potwierdzającego ich osiągnięcie, a także programu studiów.
2. Dorobku naukowego nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.
3. Procedur zapewnienia jakości ujętych w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia, oraz wdrożenia jedynie wybranych elementów systemu.

Ad. 1. Ewangelikalna Wyższa Szkoła Teologiczna we Wrocławiu podczas wizytacji przedstawiła uchwalone przez Senat Uczelni kierunkowe efekty kształcenia dla kierunku *teologia*, jednak odnosiły się one do dyscypliny filozofia i nie uwzględniały dziedziny nauk teologicznych. W odpowiedzi na raport powizytacyjny opracowano nowe efekty kształcenia dla kierunku *teologia* uwzględniające międzywyznaniową specyfikę kierunku *teologia* oraz nowy program kształcenia (uchwała nr 7/2013 Senatu EWST z dnia 1.07.2013 r. w sprawie programu kształcenia). Nie można jednak ocenić spójności przyjętego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia z programem studiów, a tym samym możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia, ponieważ nie przygotowano jeszcze sylabusów poszczególnych modułów/przedmiotów. Niezbędne jest zatem zweryfikowanie poprawności i skuteczności przyjętych rozwiązań podczas powtórnej oceny programowej.

Ad. 2. Powodem niskiej oceny kryterium 4 był przede wszystkim znikomy dorobek naukowy kadry nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora, stanowiących minimum kadrowe. W odpowiedzi na Raport powizytacyjny Władze Uczelni przedstawiły dodatkowe informacje o dorobku naukowym pięciu doktorów. Prezydium PKA docenia prace redakcyjne i organizacyjne nauczycieli akademickich będących w minimum kadrowym, jednak zaleca zintensyfikowanie działalności stricte naukowej i aktywności publikacyjnej lub rozważenie możliwości zmiany profilu studiów z ogólnoakademickiego na praktyczny. Zmiana profilu jest o tyle zasadna, iż większość absolwentów kierunku *teologia* podejmuje pracę we

wspólnotach religijnych, co wymaga od nich nabycia nie tylko wiedzy z zakresu *teologii* różnych wyznań, ale przede wszystkim umiejętności społecznych w zakresie komunikacji interpersonalnej i pracy z grupą.

Ad. 3. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest w początkowym stadium realizacji. Uczelnia założyła, iż jego rozbudowa, pełne wdrożenie i weryfikacja będzie przebiegała stopniowo, w ciągu kilku lat. W czasie wizytacji stwierdzono częściowe wdrożenie procedur dotyczących ankietyzacji i hospitacji. W odpowiedzi na raport Władze Uczelni poinformowały, iż analiza efektów realizacji pierwszego cyklu funkcjonowania systemu zostanie dokonana do 15 lipca 2013 roku. Będzie ona podstawą do rekomendacji kolejnych działań. Przedstawiono również dwie uchwały Senatu, dwa zarządzenia Rektora i jedno - Dziekana podjęte lub wydane 1 lipca br. Załączone przepisy prawa wewnętrznego opisują sposób projektowania, opiniowania, analizowania i wdrażania działań naprawczych, w tym również w zakresie określania i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, włączając w ten proces obie grupy interesariuszy. W dokumentach tych znajduje się również opis trybu udostępniania (publikowania) wyników przeprowadzanej ankietyzacji. Poinformowano także o powołaniu uchwałą Senatu z dnia 15 maja 2013 r. Biura Karier, jego kierownika oraz uchwaleniu regulaminu. Utworzona została więc struktura organizacyjna odpowiedzialna za badanie losów absolwentów.

Część II: Ocena efektów działań naprawczych odnoszących się do poszczególnych zastrzeżeń i zarzutów wymienionych w części I

1. Działania naprawcze w odniesieniu do zarzutu I.

Zespół oceniający przejrzał dokumentację dotyczącą programu kształcenia, związaną z wprowadzaniem Krajowych Ram Kwalifikacji. Opracowano nowe efekty kształcenia dla kierunku *teologia* uwzględniające międzywyznaniową specyfikę kierunku *teologia* oraz zmodyfikowany program kształcenia (uchwała nr 7/2013 Senatu EWST z dnia 1.07.2013 r. w sprawie programu kształcenia). Opracowano także przedmiotowe efekty kształcenia, przygotowano karty poszczególnych modułów/przedmiotów, dokonano korekty zapisów efektów kształcenia w sylabusach. Po wnikliwej analizie opracowanych celów i efektów kształcenia dla kierunku *teologia*, członkowie ZO uznali, iż opracowane ponownie efekty kształcenia są zgodne z *Krajowymi Ramami Kwalifikacji* dla szkolnictwa wyższego i zbliżone do efektów kształcenia opracowanych na innych wydziałach teologicznych w Polsce. Zakładane przez Wydział Teologii Ewangelikalnej EWST we Wrocławiu przedmiotowe efekty kształcenia są spójne z efektami kierunkowymi. Realizacja szczegółowych efektów kształcenia dla poszczególnym modułów kształcenia (przedmiotów) i praktyk zawodowych umożliwi osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia. Zgodnie z zaleceniami PKA dokonano znaczącej korekty programu kształcenia, dzięki której treści kształcenia poszczególnych przedmiotów posiadają prawidłową kolejność. Spójny program kształcenia i odpowiedni wymiar praktyk studenckich pozwalają na nabycie każdego z zakładanych efektów kształcenia.

Dokonano także korekty kart przedmiotów wprowadzając kryteria i metody oceny, które wraz z początkiem roku akademickiego 2013/14 udostępniono w postaci elektronicznej na stronie Uczelni bez konieczności logowania oraz przedstawiono studentom na zajęciach dydaktycznych. Ponadto nauczyciele akademicy zapoznali studentów z wymogami KRK na przykładzie sylabusów prowadzonych przez siebie przedmiotów. Przeprowadzono także

działania szkoleniowo-konsultacyjne, dzięki którym ponownie dokonano korekty kryteriów i metod oceniania, a także podstawowej lektury. Niniejsze działania kontynuowano w roku akademickim 2014/15, dokonując m.in. aktualizacji sylabusów.

2. Działania naprawcze w odniesieniu do zarzutu numer II:

Zgodnie z zaleceniem Polskiej Komisji Akredytacyjnej dotyczącym intensyfikacji działalności naukowej, a zwłaszcza zwiększenia dorobku naukowego, Władze Uczelni podjęły konstruktywne działania. Pracownicy naukowcy podczas spotkania z ZO stwierdzili, iż po poprzedniej akredytacji Władze Uczelni zorganizowały spotkanie, podczas którego przedstawiono zalecenia PKA, a przede wszystkim wskazano na konieczność systematycznego publikowania wyników swoich badań, stawiając wymóg wszystkim pracownikom naukowo-dydaktycznym publikowania przynajmniej dwóch artykułów naukowych rocznie. Zespół Oceniający zapoznał się z przedstawionym dorobkiem naukowym (opublikowanym i już przyjętym do druku) pięciu doktorów zaliczanych do minimum kadrowego i stwierdził, iż dokonano intensyfikacji badań naukowych, bowiem każdy z pracowników opublikował kilka tekstów (w monografii wieloautorskiej lub periodyku). Można jedynie zaznaczyć, iż większość publikacji została opublikowana w lokalnym środowisku, stąd zaleca się podejmowanie publikacji w uznanych periodykach krajowych i zagranicznych. Należy także docenić aktywny udział nauczycieli akademickich w konferencjach, głównie o zasięgu krajowym, oraz składanie wniosków badawczych i otrzymanie dofinansowania na złożone projekty badawcze.

3. Działania naprawcze w odniesieniu do zarzutu numer III:

W wizytowanej Uczelni dopiero od 2012 zaczęto wprowadzać wewnętrzny system doskonalenia jakości kształcenia, stąd podczas wizytacji Polskiej Komisji Akredytacyjnej w dniach 15-16 marca 2013 r. WSZJK był jeszcze w początkowym stadium realizacji. Jego pełne wdrożenie, rozbudowa i weryfikacja miały następować w ciągu najbliższych lat. Obecny akt prawny regulujący kwestie zapewnienia jakości kształcenia jest Uchwała Senatu nr 3/5/2014 z dnia 29 maja 2014 r. *W sprawie przyjęcia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia*. Na podstawie powyższego dokumentu system zapewnienia jakości kształcenia został wprowadzony na kierunku *teologia*. Obecnie oceniana jednostka zmierza do osiągnięcia wysokiego poziomu jakości kształcenia w następujących, kluczowych dla funkcjonowania uczelni obszarach: weryfikacji efektów kształcenia, funkcjonowania programu kształcenia, kształtowania postaw studentów zgodnych z etyką, kwalifikacji i rozwoju kadry akademickiej, warunków kształcenia i informacji na temat kształcenia w EWST, badania absolwentów EWST i współpracy z interesariuszami zewnętrznymi.

Wprowadzenie standardów w podanych wyżej obszarach sprzyja systematycznemu budowaniu koncepcji i oferty kształcenia w Ewangelikalnej Wyższej Szkole Teologicznej uwzględniającej potrzeby i oczekiwania interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, tworzeniu przejrzystej struktury zarządzania kierunkiem i dokonywaniu systematycznej i kompleksowej oceny efektów kształcenia. Tworzona kultura jakości jest przede wszystkim związana z dążeniem do osiągnięcia wysokiego poziomu wykształcenia studentów z

uwzględnieniem ich rozwoju osobistego, społecznego i eklezjalnego, dostosowaniem ich wykształcenia do potrzeb rynku pracy, oczekiwań wspólnot eklezjalnych oraz troską o uzyskanie kompleksowych ocen efektów kształcenia uzgodnionych ze wszystkimi podmiotami związanymi z EWST. Głos interesariuszy zewnętrznych w strukturach decyzyjnych systemu jakości jest zapewniony poprzez przedstawicieli kościołów i wspólnot ewangelikalnych, w których w przyszłości podejmą pracę absolwenci kierunku *teologia*. Władze uczelni i wydziału utrzymują z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych stały kontakt, na bieżąco wymieniając opinie i poglądy. Podczas wizytacji przedstawiono kopie korespondencji elektronicznej, która potwierdza podawanie przez interesariuszy zewnętrznych opinii i uwag dotyczących zarówno dostosowania sylwetki absolwenta kierunku *teologia* do potrzeb rynkowych, eklezjalnych i misyjnych jak również efektów, programu kształcenia, kadry, uwarunkowań dydaktycznych.

Obecnie na EWST funkcjonuje struktura działań w zakresie zapewnienia jakości kształcenia zawierająca trzy elementy:

- 1) zapewnienie i ocena jakości – wdrożenie systemu, monitoring i ocena funkcjonowania poszczególnych obszarów działalności Uczelni przy zastosowaniu opracowanych procedur,
- 2) doskonalenie jakości – analiza pozyskanych wyników oceny, opracowanie propozycji zmian w badanych sferach działania,
- 3) doskonalenie systemu zapewnienia jakości kształcenia – monitoring działania systemu na podstawie zebranych opinii, opracowanie rekomendacji doskonalenia jakości systemu.

Przedstawione do wglądu ZO PKA dokumenty, m.in. *Raport z monitoringu dziekana EWST dotyczący działań naprawczych w roku akademickim 2014/2015* potwierdza zachowanie wszystkich elementów (zapewnienie i ocena jakości, jej doskonalenie oraz doskonalenie systemu zapewnienia jakości kształcenia).

Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia ma strukturę hierarchiczną, o określonych zakresach kompetencji poszczególnych jego organów. Rektor sprawuje nadzór nad wdrożeniem systemu, kontrolą działania systemu i opracowaniem działań doskonalących system. Uczelniany koordynator ds. WSZJK – dba o wdrożenie systemu, monitorowanie działania poszczególnych procedur, zbieranie danych wymaganych przez system, wstępne przygotowanie *Raportu z monitoringu*. Z kolei dziekan WT – odpowiada za wdrożenie poszczególnych działań z zakresu organizacji kształcenia, ocenę jakości kształcenia, opracowanie *Raportu z monitoringu*, wdrożenie działań doskonalących. Nauczyciele akademicy i pracownicy administracyjni EWST, pracownicy biblioteki, dyrektor ds. duszpasterskich, osoby zarządzające Uczelnią – odpowiadają za przestrzeganie wprowadzonych zasad i systematyczną realizację WSZJK.

Podejmując działania związane z udoskonaleniem procedur i narzędzi WSZJK w roku akademickim 2013/14 zostały wdrożone nowe procedury i narzędzia oceny obszarów działalności uczelni. Przyjęto i wdrożono następujące ankiety: ankieta studencka – ocena

przedmiotu, ankieta studencka – jakość i organizacja kształcenia w EWST, ankieta skierowana do absolwentów po egzaminie dyplomowym – warunki kształcenia, ankieta – monitorowanie karier zawodowych absolwentów, ankieta kadry akademickiej – jakość i organizacja kształcenia, ankieta informacyjna – interesariusze zewnętrzni, ankieta kadry administracyjnej – jakość i organizacja kształcenia. Następnie wprowadzono ujednolicone wzory innych dokumentów: arkusz oceny nauczyciela akademickiego, arkusz hospitacji zajęć, arkusz nauczyciela – sprawozdanie roczne z działalności naukowej lub misyjnej, zmodyfikowana karta przedmiotu – sylabus (dodano tabelę z kryteriami oceniania), arkusz oceny pracy pisemnej/egzaminu pisemnego i pracy dyplomowej, arkusz oceny zaliczenia/egzaminu ustnego i dyplomowego.

W nawiązaniu do zaleceń poakredytacyjnych z 2013 r. dotyczących organizacji i realizacji praktyk w porozumieniu z dyrektorem ds. duszpasterskich odpowiedzialnym za organizację praktyk studenckich, do WSZJK włączono także następujące dokumenty i narzędzia: regulamin praktyk studenckich, dziennik praktyk studenckich, roczny plan praktyk, sprawozdanie z realizacji planu praktyk. Zespół PKA przeprowadzający powtórny ocenę programową dokonał analizy dokumentacji związanej z organizacją praktyk, wypełnione sprawozdania z praktyk studenckich, umowy z instytucjami przyjmującymi studentów na praktyki i uznał sposób organizacji praktyk w EWST za właściwy, umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz weryfikację stopnia osiągnięcia tych efektów.

Należy pamiętać, iż EWST we Wrocławiu jest małą jednostką obejmującą zaledwie jeden wydział, w którym realizowane są studia pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim, stąd wiele kwestii związanych z kształtowaniem kultury jakości jest podejmowanych w bezpośrednich relacjach osobowych opartych o zasady ewangeliczne. We wszystkich obszarach WSZJK Wydziału – Zespół Oceniający dostrzega duże zmiany i pozytywnie ocenia działania Władz Uczelni i Wydziału, pracowników naukowo-dydaktycznych, administracyjnych i studentów, chociaż niektóre aspekty wymagają jeszcze dopracowania, np. brak regularnego przeprowadzania analiz struktur ocen zaliczeniowych i egzaminacyjnych wraz z pracami przejściowymi, egzaminacyjnymi i dyplomowymi oraz duża subiektywizacja (charakterystyczna dla małych ośrodków akademickich). Na podstawie analizy prac dyplomowych i etapowych, rozmów z Władzami WT i studentami ZO PKA stwierdził, iż prowadzi to do zawyżania ocen i osłabienia jakości procesu dyplomowania. Władze EWST po rozmowie z ZO podjęły działania sprzyjające obiektywizacji procesu dyplomowania – została przygotowana i zaakceptowana umowa z Wydziałem Teologicznym Sekcja w Tarnowie UPJPII w Krakowie i Papieskim Wydziałem Teologicznym we Wrocławiu w sprawie zewnętrznych recenzji prac dyplomowych.

Część III: Informacje o pozostałych zmianach wprowadzonych w uczelni/jednostce w ocenianym okresie oraz ocena zasadności i skutków ich wprowadzenia

- ożywienie współpracy międzynarodowej z uczelniami partnerskimi z Belgii (Evangelische Theologische Faculteit, Leuven), Bułgarii (Trivelius Institute, Sofia) oraz Słowacji (Univerzita Mateja Bela, Banska Bystrica),

- zainicjowanie działań popularyzujących badania naukowe w lokalnych środowiskach kościelnych poprzez wykłady i warsztaty realizowane jako Otwarta Akademia Teologiczna,
- powołanie Międzykulturowej Akademii Trzeciego Wieku adresowanej do osób w wieku 50+ popularyzującej wiedzę z zakresu teologii różnych tradycji religijnych i denominacji.

Część IV : Podsumowanie – zawierające wnioski dotyczące skuteczności i kompletności wprowadzonych zmian:

Informacje zawarte w raporcie z działań naprawczych oraz pozyskane w trakcie wizytacji pozwalają ocenić, iż większość zastrzeżeń sformułowanych przez Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej w punkcie I Uchwały Nr 601/2013 Prezydium PKA z dnia 19 września 2013 r. została przez Wydział Teologii Ewangelikalnej Wyższej Szkoły Teologicznej we Wrocławiu uwzględniona. W ocenianym okresie WT EWST podjął intensywne działania naprawcze związane z przygotowaniem adekwatnych efektów kształcenia dla kierunku *teologia* uwzględniających międzywyznaniową specyfikę kierunku *teologia*, korektą program kształcenia, opracowaniem przedmiotowych efektów kształcenia, przygotowaniem kart poszczególnych modułów/przedmiotów oraz macierzy. Władze Uczelni zmotywowały kadrę nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora, stanowiących minimum kadrowe do zwiększenia dorobku naukowego (corocznie minimum dwie publikacje w periodykach naukowych lub wieloautorskich monografiach). Jednostka podjęła również działania zmierzające do osiągnięcia wysokiego poziomu jakości kształcenia w kluczowych dla funkcjonowania wydziału obszarach: weryfikacji efektów kształcenia, funkcjonowania programu kształcenia, kształtowania postaw studentów zgodnych z etyką, kwalifikacji i rozwoju kadry akademickiej, warunków kształcenia i informacji na temat kształcenia w EWST, badania absolwentów EWST i współpracy z interesariuszami zewnętrznymi.

Podjęte przez Uczelnię i Wydział działania naprawcze upoważniają do sformułowania wniosku o zmianę oceny z warunkowej na **pozytywną**.